

Fördel Sverige!

**-svenskt lantbruks konkurrensfördelar
inom miljöområdet**

Växadagarna, Umeå, 27 jan 2026

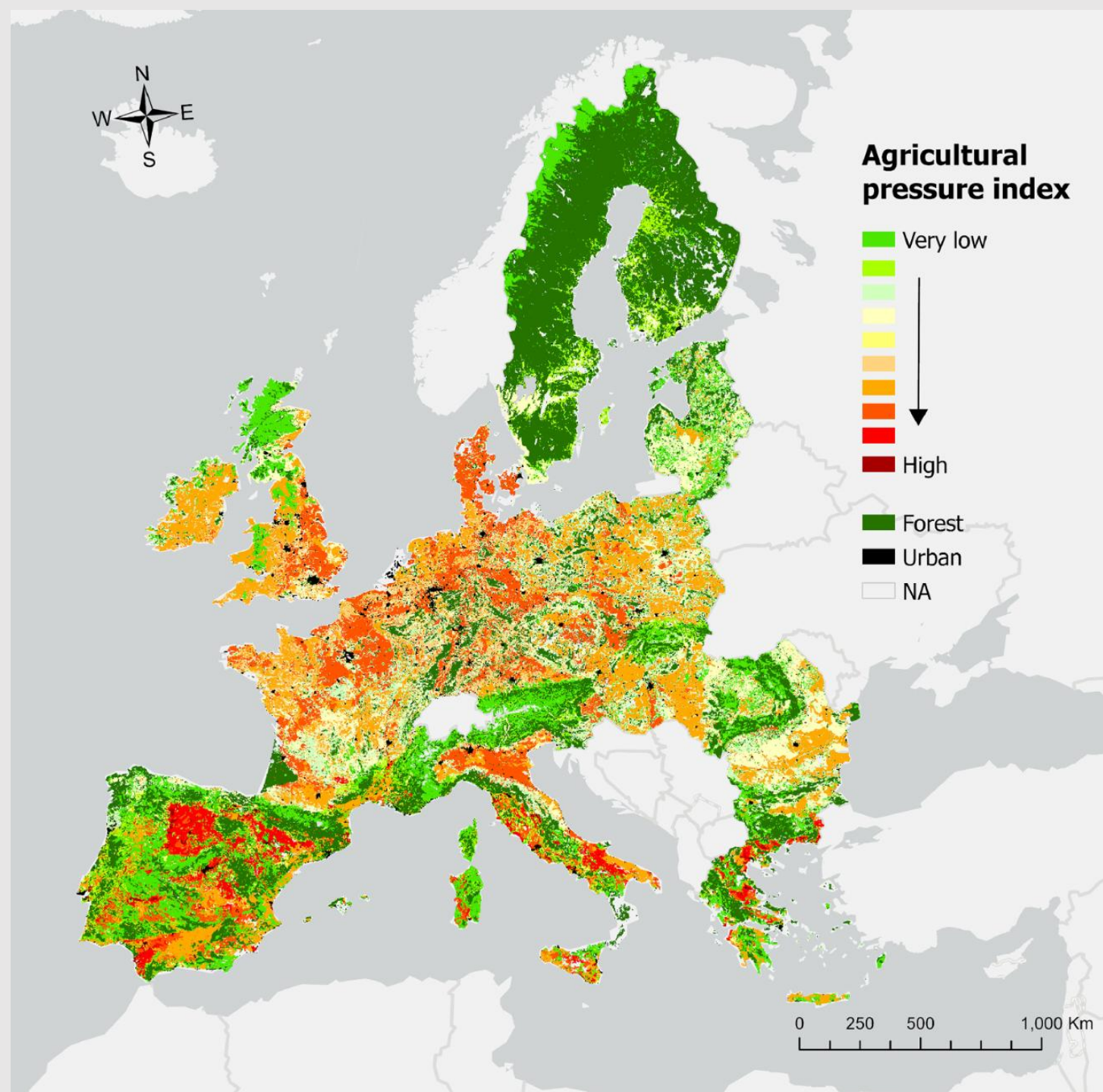
Markus Hoffmann, LRF

Samlade belastningen från växtodling och djurhållning på Europas vatten

Om djurhållningen ska
öka, *var är det lämpligt?*

Källa: Christian Schürings, Lidija Globevnik, Jan U. Lemm, Alexander Psomas, Luka Snoj, Daniel Hering, Sebastian Birk. River ecological status is shaped by agricultural land use intensity across Europe. Water Research. Volume 251, 2024, 121136, ISSN 0043-1354, <https://doi.org/10.1016/j.watres.2024.121136>.

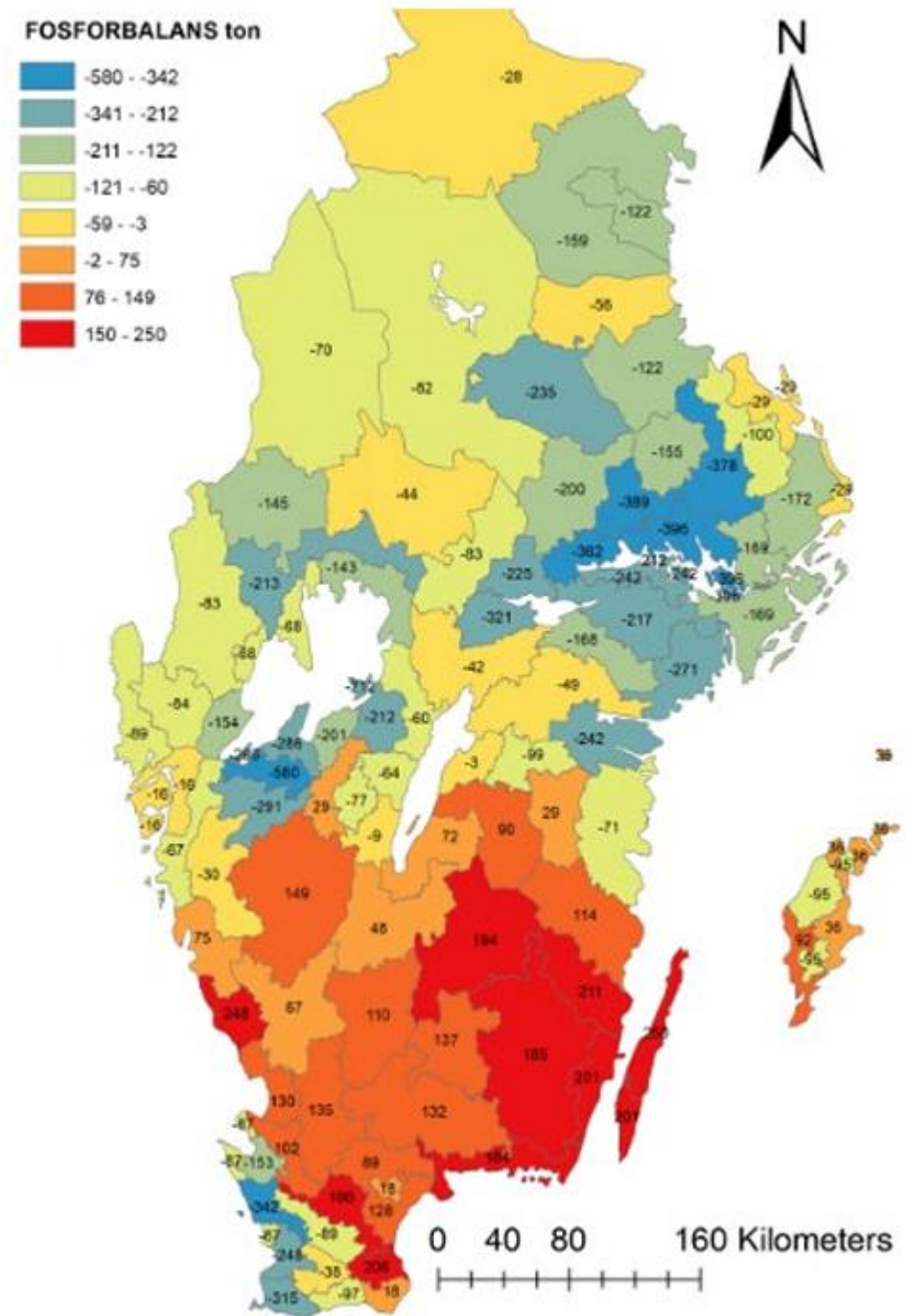
Fosforbalans i svensk växtodling.

Om djurhållningen ska öka i enlighet med livsmedelsstrategin, var är det lämpligt?

Mining pågår. Extra fördel för vissa områden Sverige, ur detta perspektiv.

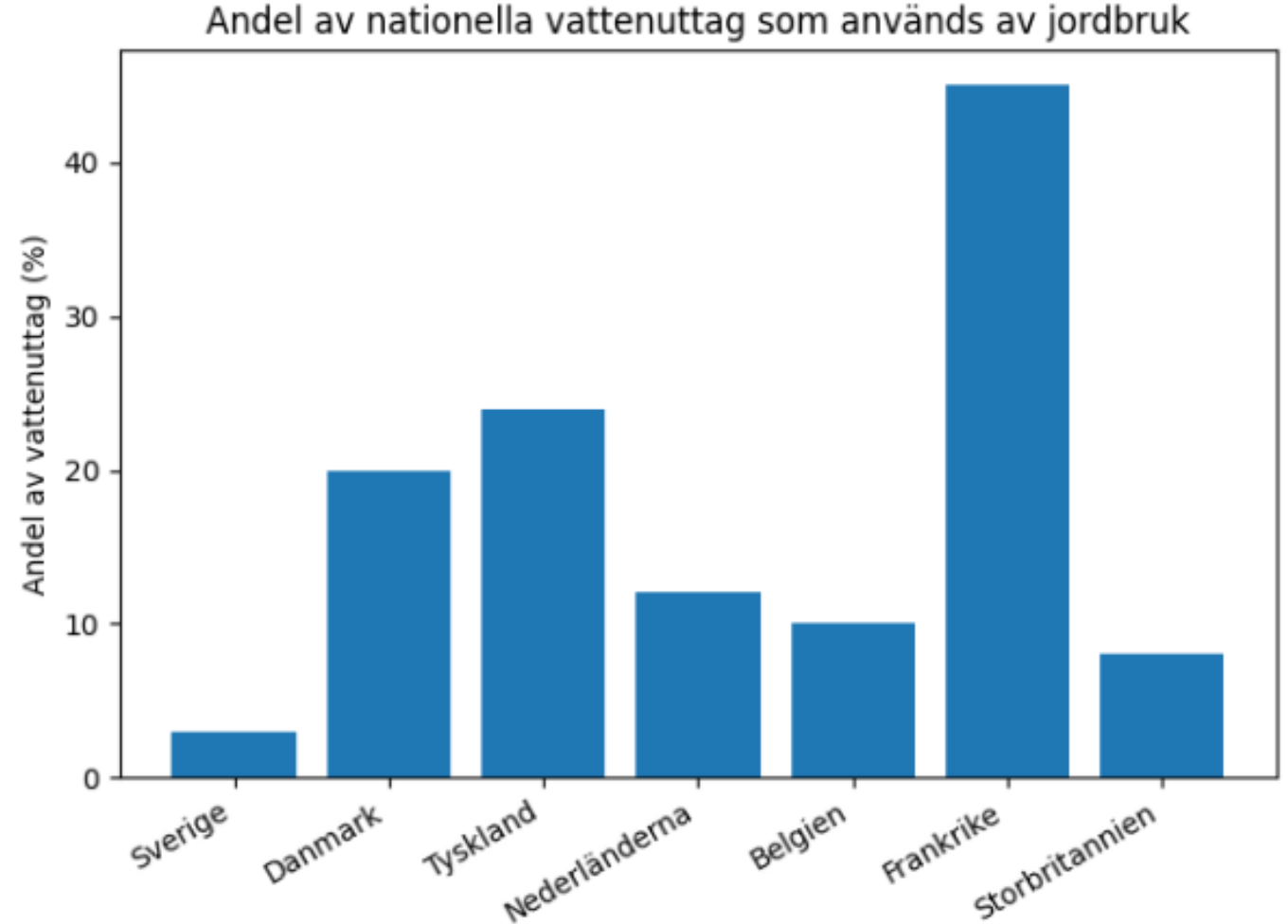
Källa: Ny teknik och regional strategi för recirkulering av växtnäring i stallgödsel.
Slutrapport för SLF projekt O-20-23-353,
2021-2025 Helena Aronsson,
Institutionen för mark och miljö, SLU, Uppsala

Fosforbalans för skördeområden (SKO) i Sverige beräknat som:
Mängden fosfor i stallgödsel minus fosforbehovet
baserat på Jordbruksverkets rekommendationer.
De tar hänsyn till gröda, skördenivå och
markens innehåll av växttillgänglig fosfor.

**Vi använder
en mycket liten
del av det svenska
uttaget av sötvatten.**

**Vi har utrymme
att använda mer.
Inte lika lätt för en
del andra.**

Liten användning av soja per kg kött i Sverige jämfört med många andra länder

Källa: Sweden's Meat Consumption and the Implementation of EUDR in the Food Retail Sector Master's thesis in Industrial Ecology ELLEN LARSSON & ANDREAWEDDIG, Chalmers University of Technology, 2025

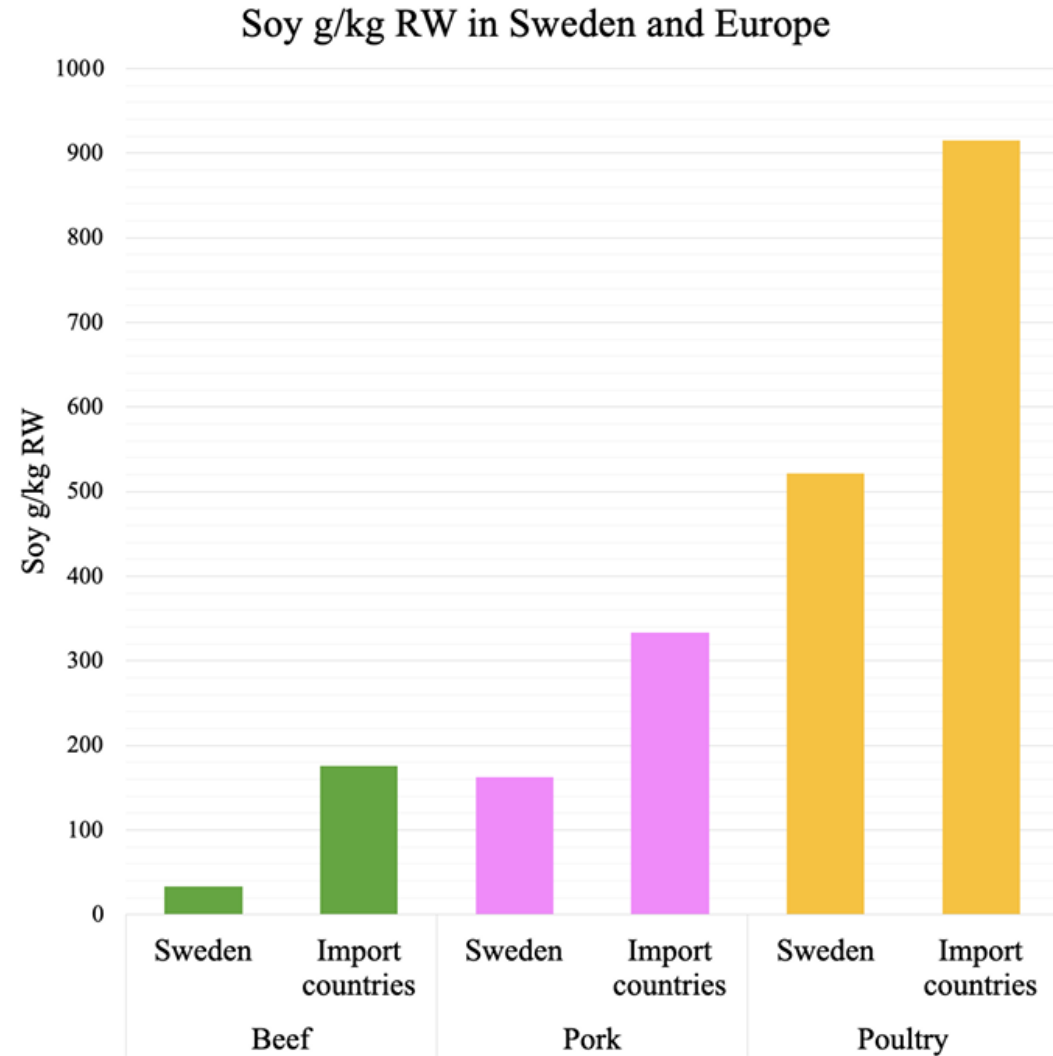
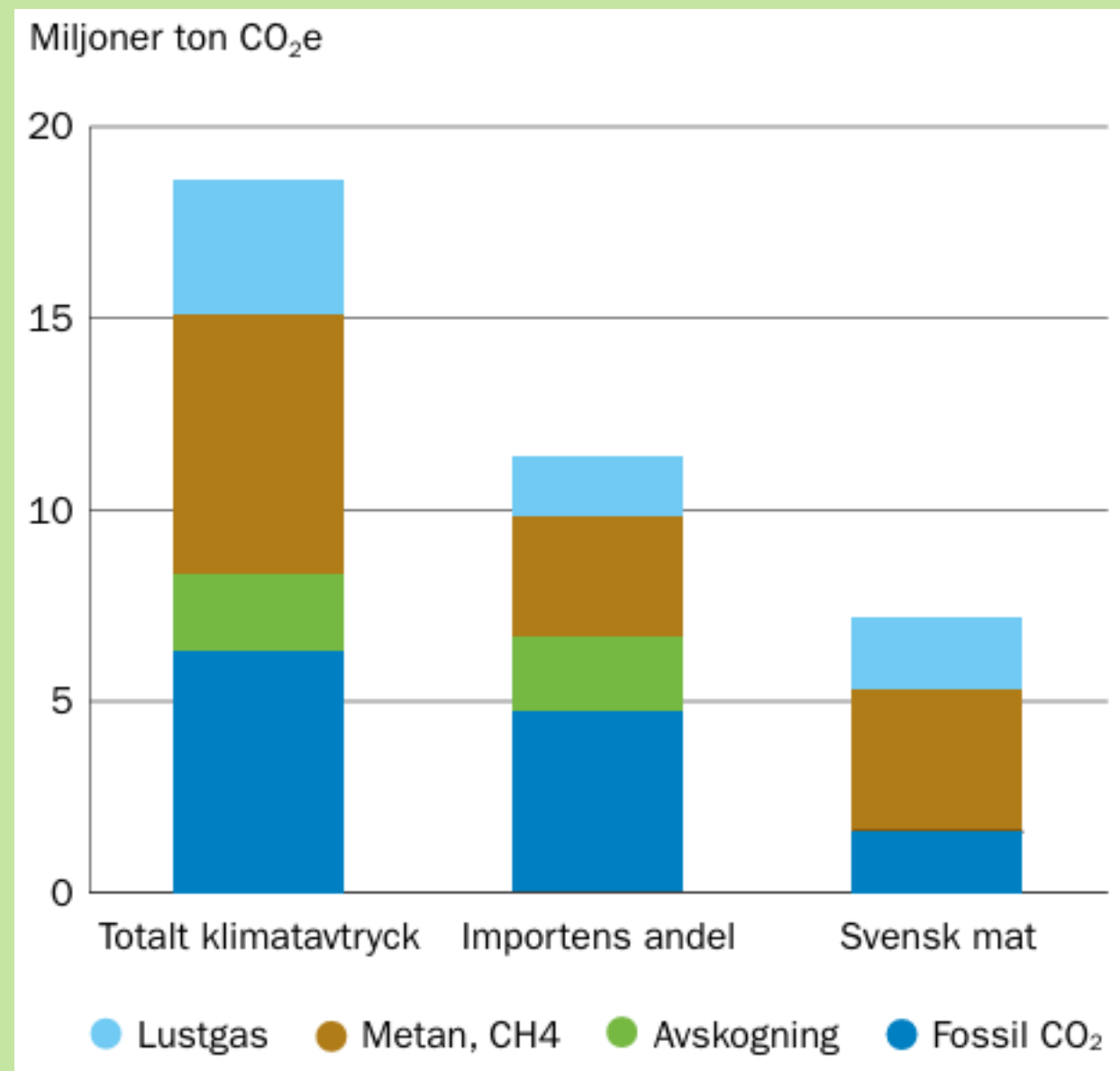

Figure 4.9: Soy use per kg RW of produced meat for Sweden and chosen import countries.

Svensk matkonsumtions klimatavtryck fördelat på klimatgaser samt importerat och svenskt producerat.

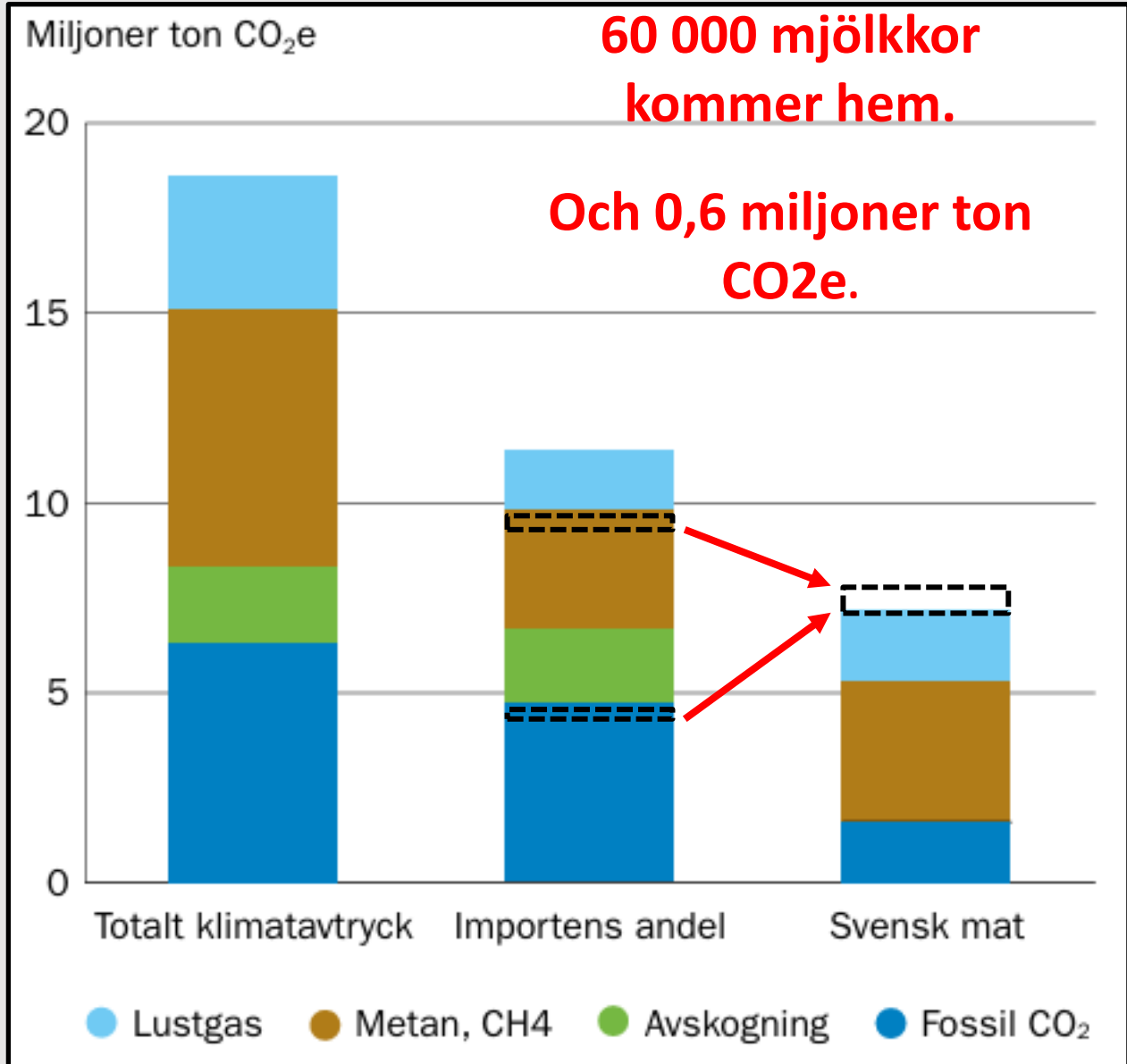
Öresundsbron sedd från Sverige

Vi äter mejeriprodukter som
motsvarar att vi har
100 000 mjölkkor utomlands.

I sitt uppdrag med
Livsmedelsstrategin föreslår
Jordbruksverket att vi ska ta
hem 60 000 av dem.

Öresundsbron sedd från Sverige

Låg användning av växtskyddsmedel
är en ytterligare en **Fördel Sverige** på
miljöområdet.

Det är lätt att stapla **Fördel-för-svenskt-jordbruk-fakta**
på varandra och de stämmer verkligen!

Lektion i ekosystemtjänstmatematik

Ett annat sätt att prata om
Fördel Sverige är att prata om
ekosystemtjänster.

Ekosystemtjänster är sådant
som vi får från naturen
som *mat, bioenergi, biologisk-
och genetisk mångfald och
kulturella värden (öppet landskap)*
mm

EKONOMI

Robert Bergqvist, SEB: **Livsmedelsproduktion är en ekosystemtjänst för ekonomin**

Ökad global osäkerhet och en trögstartad europeisk och inhemsk ekonomi skapar problem i det internationella ekonomiska systemet med ökad global uppdelning och stigande kostnader. I det perspektivet kan en satsning på livsmedelsproduktion ge långsiktig avkastning och stabilitet menar Robert Bergqvist, seniorekonom på SEB.

V i vår inför en ny global spelplan men utan spelregler", inledde SEBs seniorekonom Robert Bergqvist sitt anförande på året upplagga av Borgeby Fälsdagat. "Vi har en dramatisk världspolitik med stora systemskiften i kombination med ett allvarligt säkerhetsläge och för

AV LENNART WIKSTRÖM

J Dahlqvist Maskin AB

Tel. 070-607 09 99
www.dahlqvistmaskin.se

EKONOMI

och även stärka kronan."

Jämfört med euron är kronan enligt Robert fortfarande undervärderad och omräkningsnivån vid ett teoretiskt inträde i euron borde ligga kring 9,75 jämfört med dagens cirka 11,20.

"En svag krona fungerar som en drog och bromsar produktivitetutvecklingen", menade Robert. "De flesta aktörer inser detta och accepterar att kronan stärks, men det får inte gå för fort."

STRATEGISK RESURS

Vid ett samtal efter presentationen fick Lantbrukets Affärer möjlighet att ta upp mer lantbruksspecifika frågor. Här blev Robert mer optimistisk, och man kunde nästan ana att det inte bara är globalt som det pågår ett systemskifte, utan att bankerna börjar se mer positivt på svensk lantbruk och inhemsk livsmedelsproduktion.

"Lantbruket är en strategisk resurs, och det gäller inte bara i Sverige", säger Robert. "I ljuset av att vi behöver öka vår produktion och självförsörjning ställs också krav på stora investeringar, och för det kommer lantbruket att behöva ett visst statligt stöd. Det gäller inte minst för att ange inom vilka områden det är mest angeläget att agera."

Samtidigt är det viktigt att stöden inte blir felriktade, eftersom det bara leder till kapitalförstoring och riskerar att försämrar konkurrenskraft och produktivitet i slutet för att stärka dem.

JÄMFÖR MED FÖRSVARET

"Investeringsbehovet i livsmedelsproduktion är lite av den nya världen även för oss banker", säger Robert och jämför med försvarsindustrin, där alla idag är överens om att vi behöver bygga ut kapacitet och förmåga.

"Men som investerare har vi länge haft en inriktning bort från försvarsindustrin – vi ska inte vara där. Men vi håller på att se över vad som är rätt och fel."

Som exempel nämner Robert att han sitter i ett råd som hjälper Handels högskolan med förvaltningen av deras kapital.

"Lantbruket är en strategisk resurs, och det gäller inte bara i Sverige"

"Där är frågan om det är lämpligt att investera i alltid aktuell, och länge har försvarsindustrin varit förbjuden mark. Men nu börjar vi tänka om och ser den sektorn som en kritisk resurs för att hantera kriser och krig. Men då gäller det också att kunna skilja mellan försvars- och krigsindustri."

FÖRÄNDRAD SYN

Även när det gäller lantbruket finns det ett behov av att från bankens sida tänka nytt. I de riktlinjer för gröna investeringar som bankerna haft som underlag anges jord- och skogsbruk som "bruna" investeringar, det vill säga att de ligger någonstans mellan petroleum och förnybar energi. Det har lett till förnyad uppläning och därmed ökad restriktivitet.

"I takt med att lantbruk och livsmedel ses som en allt viktigare sektor ser vi också att en förändrad syn är på väg. Jag kan exempelvis tänka mig en pensionsfond som riktar sig till livsmedelssektorn. Det handlar om att ge en långsiktig bra

avkastning men också om att genom en ökad livsmedelsförsörjning skapa en långsiktig stabilitet, något som gynnar samhället som helhet."

LÅNGSIKTIGT STÖD

Här kommer också förväntningar på samhällets stöd som Robert tidigare nämnde in.

"Med ett tydligt långsiktigt och rätt riktat stöd till sektorn minskar också riskerna, vilket påverkar räntor och krav på återbetalning. Och stöd handlar inte bara om pengar, utan också om kunskap, infrastruktur och andra åtgärder." Som ett exempel på det senare kan nämnas SEBs satsning på en avdelning för investeringar i vatteninfrastruktur, något som vi har anledning att återkomma till i kommande nummer av Lantbrukets Affärer.

HOPPFULL OM EUROPA

Trots den ändrade spelplanen och den ökade globala osäkerheten är Robert ändå positiv när det gäller Europa och EU.

"Förändringarna gör att Europas attraktivitet ökar och vi kan se hur exempelvis Kinas intresse för Europa växer. Samtidigt ska vi inte göra oss för beröende av Kina och därmed öka vår sårbarhet, utan det gäller att hitta rätt balans."

EKONOMISK EKOSYSTEMTJÄNST

Och så den avgörande frågan, ska man investera i lantbruk?

"Ja, det är långsiktigt klokt", svarade Robert. "Om vi ser till de globala trenderna och hur sårbara vi är så behöver vi ett starkt lantbruk. Med handel följer också krav på ökad spårbarhet. Om vi ska kunna minska den risk för förluster av information som handeln innebär behöver vi öka produktion, i synnerhet om vi ser till sideeffekterna av investeringar."

"Att investera i svensk livsmedelsproduktion innebär en investering i en form av ekosystemtjänst i det ekonomiska systemet", avslutar Robert. *

"Om vi ser till de globala trenderna och hur sårbara vi är så behöver vi ett starkt lantbruk", säger Robert Bergqvist, SEB. Foto SEB

I en rapport från Chalmers visas
att den svenska mjölk- och
nötköttsproduktionen skapar
ekosystemtjänstvärden
för 36 till 49 miljarder
kronor per år
i 2025 års penningssvärde.

Ungefär hälften av det är mat,
dvs mejeriprodukter och kött.

Dvs betydande andra värden än mat.
Vad blir det per gård?

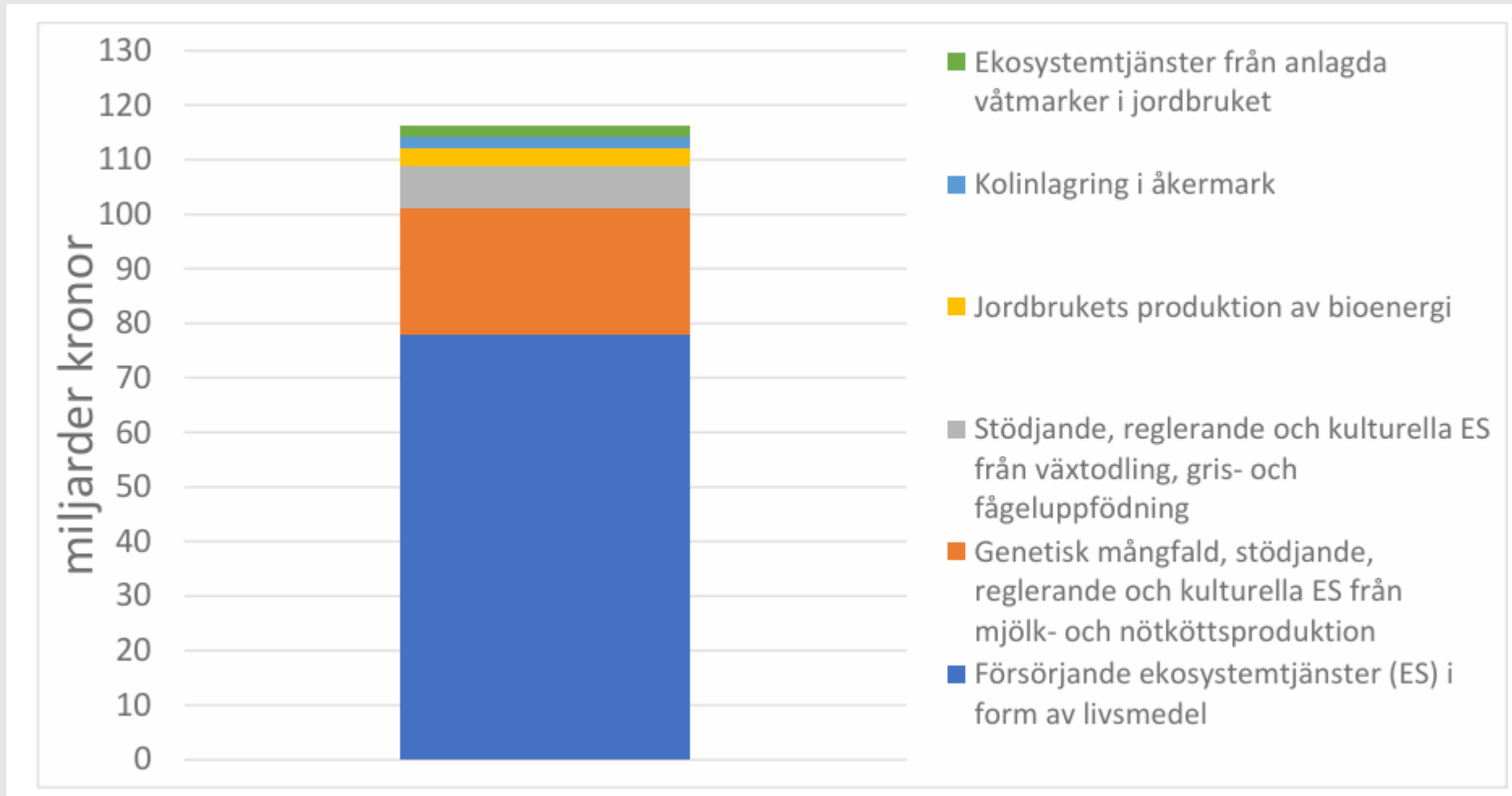

The Value of Ecosystem Services from Swedish Cattle Production

Master's thesis in Sustainable Energy Systems

SABINA SÖDERSTJERNA JÖRGENSSON

Ekosystemtjänstmatematik för svenskt lantbruk

Apropå **Fördel Sverige**,
och livsmedelsstrategins mål finns det en
annan sak som behöver nämnas.

Ammoniakkväveläckage (från djurens gödsel)

Kväveutsläpp är en av de nio planetära gränserna.

Den om ammoniakkväve
är den första som är juridiskt bindande.
för lantbrukare i EU genom det sk Takdirektivet.

[Home](#) > [Press corner](#) > Commission decides to refer BULGARIA, LITHUANIA, PORTUGAL and SWEDEN to the Court of JusticeAvailable languages: English

INFRINGEMENT DECISIONS | Nov 21, 2025 | Brussels | 2 min read

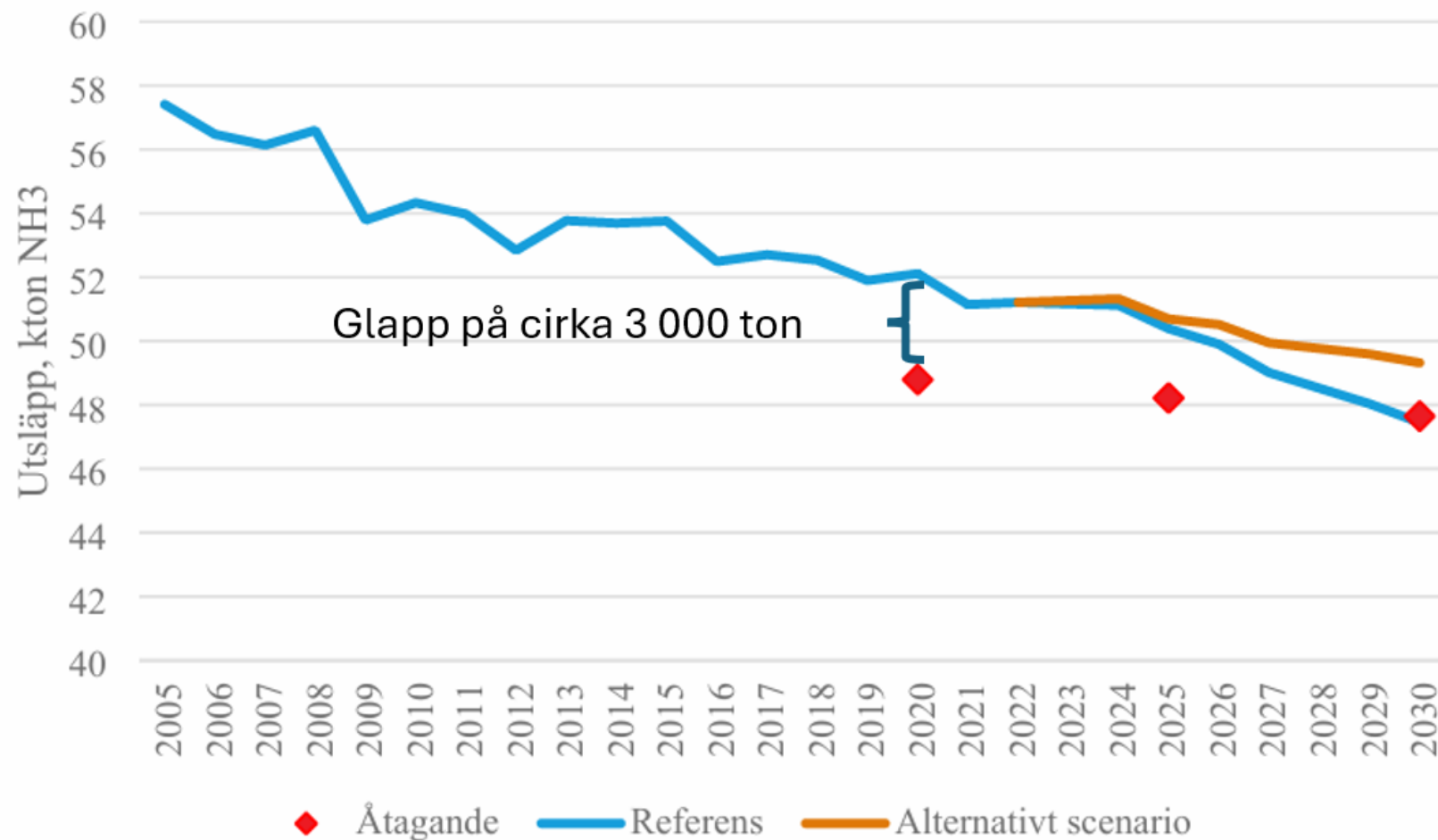
Commission decides to refer BULGARIA, LITHUANIA, PORTUGAL and SWEDEN to the Court of Justice of the European Union for failure to reduce their emissions of several air pollutants

PAGE CONTENTS

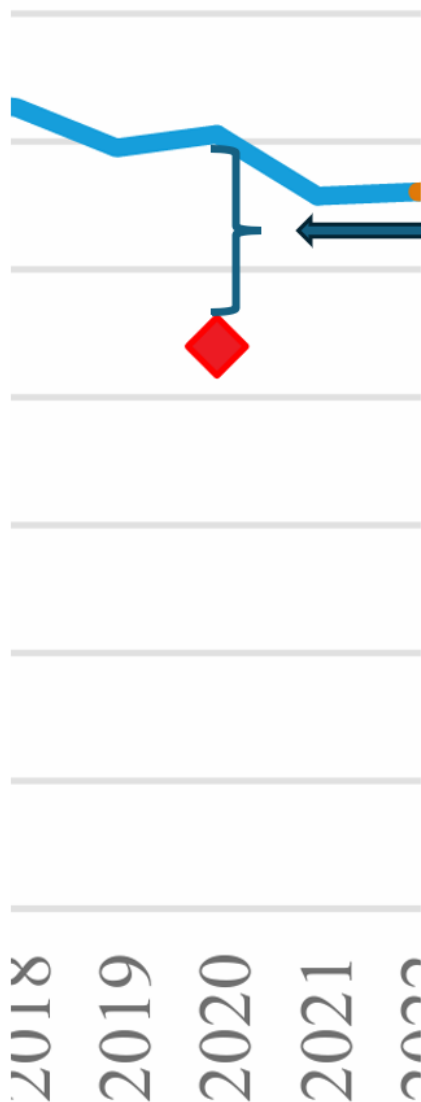
[Top](#)[Related topics](#)[Print friendly pdf](#)[Contacts for media](#)

Today, the Commission decided to refer **Bulgaria, Lithuania, Portugal** and **Sweden** to the Court of Justice of the European Union for not respecting their emission reduction commitments for several air pollutants as required by the Directive on the reduction of national emissions of certain atmospheric pollutants ([Directive \(EU\) 2016/2284](#)), known as 'the NEC Directive'.

The NEC Directive sets national emission reduction commitments for several air pollutants, to be attained by every Member State each year between 2020 and 2029, and more ambitious reductions from 2030 onwards. Member States are also required to establish and update National Air Pollution Control Programmes (NAPCPs) to show how these reduction commitments will be met. Bulgaria, Portugal and Sweden have failed to meet the emission reduction commitment for ammonia (NH₃), and Lithuania for nitrogen oxides (NO_x) and non-methane volatile organic compounds (NMVOC).

Figur 1 Utveckling av ammoniakutsläpp från 2005 till 2030 för referensscenario och alternativt scenario (det sistnämnda bedöms vara det troligare av de två) i relation till Sveriges åtagande. I de bägge scenarierna ingår de åtgärder som omfattas av nuvarande luftvårdsprogram.

1. Direktmyllning av flytgödsel

2. Förbud spridarplatta

3. Krav snabb nedbrukning

4. Surgörning med svavelsyra

5. Bygga tak på behållare

Effekt på ammoniak cirka 2 900 ton

Investeringskostnad cirka 2 200 miljoner kr

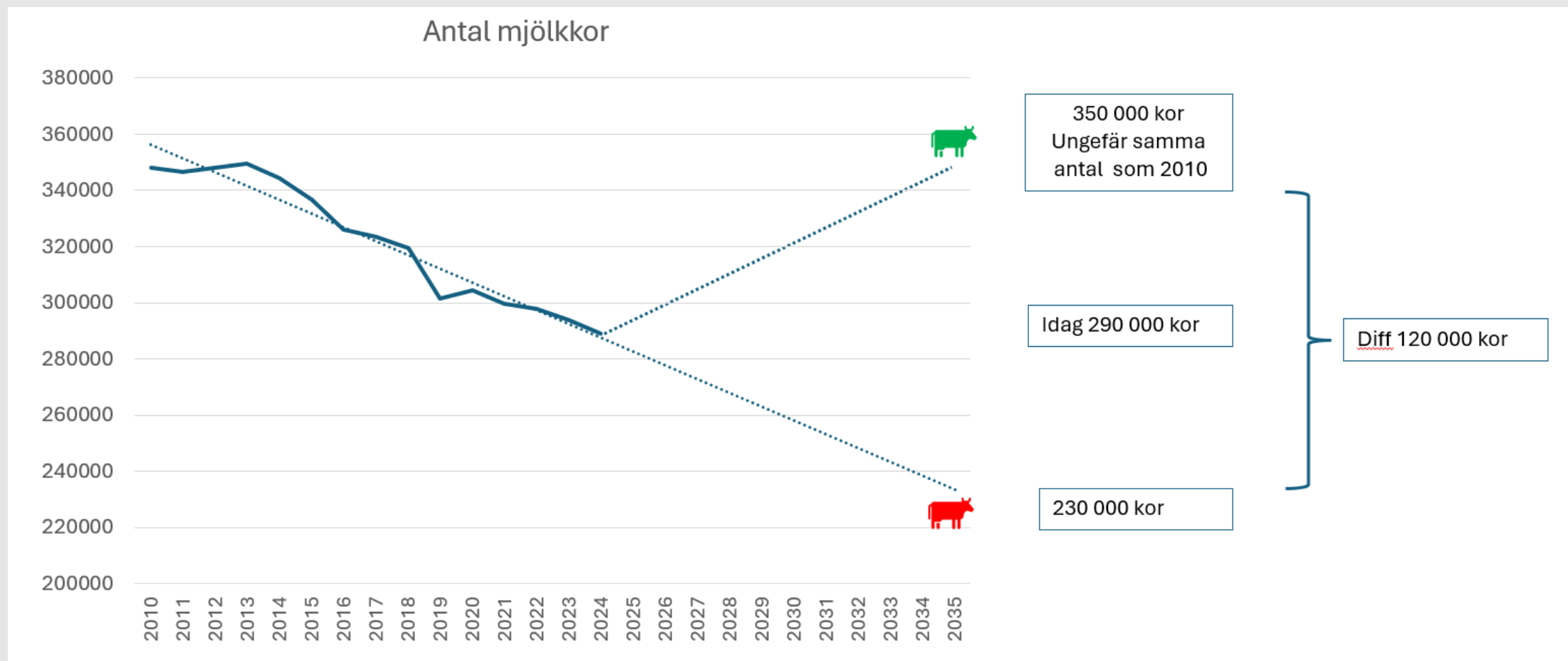
Årlig kostnad cirka 500 miljoner kr

Referens: Jordbruksverket. 2024. Uppdrag att utarbeta förslag till styrmedel för att uppfylla Sveriges åtaganden enligt takdirektivet Redovisning av regeringsuppdrag

Förslag från Jordbruksverket om fler djur i livsmedelsstrategin

	Ökat antal djur
Mjölkkor	60 000
Dikor	20 000
Ungdjur	80 000
Får	20 000
Suggor	18 000
Slaktgrisar	210 000
Värphöns	1 230 000
Slaktkyckling	3 200 000

Exempel mjölkcor i Livsmedelstrategin

Fler djur ger mer gödsel och mer ammoniakväve

	Ökat antal djur
Mjölkkor	60 000
Dikor	20 000
Ungdjur	80 000
Får	20 000
Suggor	18 000
Slaktgrisar	210 000
Värphöns	1 230 000
Slaktkyckling	3 200 000

Cirka 10% fler nötkreatur ger cirka 10% mer ammoniak från dem, **cirka 2 500 ton**

Cirka 10% fler grisar ger cirka 10% mer ammoniak från dem, **cirka 500 ton**

Cirka 5% fler fjäderfä ger cirka 5% mer ammoniak från dem, **cirka 200 ton**

Summa, drygt **3 000 ton ammoniak**

EU:s Takdirektiv är ingen *showstopper* för
Livsmedelsstrategins mål men gör den dyrare

- Det finns betydande fördelar med att öka livsmedelsproduktionen i just vårt land.
- En Grön uppväxling är bra för Sverige. Den ger inte bara mer mat och fler jobb utan mer natur.
- Vi behöver klara av ammoniakutmaningen för att skapa ett tillväxtutrymme.

Tack för att ni lyssnat!